

Les budoucnosti u Chrasti se vysadí sám, odolá suchu i kůrovci

26. května 2018 9:32

Na kraji lesa nedaleko Chrasti stojí smrky a pár jedlí, které mají kolem sebe až trochu nezvykle mnoho prostoru. Právě zde za oplocením vyrůstá les budoucnosti. Takový, který by měl na rozdíl od dnešních smrkových monokultur v nížinách přežít.

Biskupské lesy v okolí Chrasti, | foto: Radek Kalhous, MAFRA

Doba, kdy lesníci automaticky sázeli i v níže položených oblastech smrky plošně ve velkém právě končí. Kvůli suchu a oteplování se tento jehličnan ohrožený kůrovcem ocitá v nemilosti. Aby lesy přežily, je nutné v nich hospodařit jinak. Ale jak přesně, v tom naprostá shoda není.

„Říká se, že když se sejdou dva lesníci, mají tři názory,“ uvedl jednatel Diecézních lesů Hradec Králové Pavel Starý, který má na starosti 6,5 tisíce hektarů lesů od Vysočiny přes Chrast, Poděbrady až po Krkonoše. Zároveň patří ke členům sdružení Pro Silva Bohemica, jež prosazuje lesnictví „blízké přírodě“.

Na relativně malém pozemku u Chrasti začíná něco, co by se dalo označit jako přestavba lesa. Stojí za to teď sledovat jeho proměnu.

První krok udělal lesník, který si všiml, že pod vzrostlými smrkami se ujaly malé jedle, smrky a duby. Část vysokých smrků nechal pokácet a odvézt a celý prostor oplotil, aby zvěř malé výhonky nezničila. Pro malé stromy dosahující maximálně 30 centimetrů je tu najednou víc světla i vláhy, teď dostanou i čas na to, aby povyrostly.

„Půjdeme sem během deseti let asi dvakrát. Odstraníme některé velké stromy a uvolníme tak prostor v korunách, tudíž jedle se budou moci více rozšiřovat, zvýší se přísun světla i vody a budou se objevovat nové a nové generace stromků,“ uvedl Pavel Starý.

Za třicet let tu vyrostle smíšený les tvořený jedlí, dubem s příměsí smrku. Budou tu zastoupeny stromy vzrostlé i docela malé. Nic z toho lesníci nebudou muset sázet, vznikne to samovolně.

Pro lesníky to však znamená úplně jiný způsob hospodaření, než který se tu praktikoval desítky let a mnohdy se používá i dnes. Nekácí se ve velkém, nevznikají paseky, nesázejí se nové stromy. Kácí se jen jednotlivé stromy.

„Oproti holoseči je těžba složitější. Ale vše ostatní je jednodušší a levnější. Výsledky výzkumů dávají tomuto přístupu dlouhodobě za pravdu, přesto některé stereotypy v péči o les přetrvávají,“ uvedl Starý.

Na Západě se lesníkům změna hospodaření vyplatila

„Když vyléte celý les, musíte půdu vyčistit, zalesnit a deset let vychovávat. Ekonomicky to pak vychází podobně, nehledě na to, že zde bude les, který vznikl přirozenou cestou, ve kterém bude zastoupeno několik generací stromů, jeho přírodní hodnota bude úplně jiná, bude i daleko odolnější,“ uvedl lesní odborník Aleš Erber. I on je členem sdružení Pro Silva Bohemica, které prosazuje konec holosečí a plynulou samovolnou obnovu lesa.

„Vlastníci lesů na západ od našich hranic, kteří se hlásí k uvedeným myšlenkám, takto hospodaří nikoli z ušlechtilých pohnutek, ale z pragmatických důvodů. Vyplatí se jim to,“ uvedl Starý.

Má to ale háček. Takto přirozeně může nový les vzniknout jen za určitých podmínek. Ve většině případů musí hospodář být tím, kdo bude hlavním aktérem při vzniku přírodě blízkého lesa.

Změnit se však podle této filozofie musí celý přístup. Například lesník odstraní část vzrostlých stromů a jedle či duby mezi nimi zasadí. Nebo si všimne buku, který se uprostřed smrčiny uchytil, a udělá vše pro to, aby se mohl rozvíjet dál. „Takový buk je třeba vychovávat, uvolnit, dát takovým stromům životní prostor,“ uvedl Erber.

I v církevních lesích jsou ovšem vidět čerstvé paseky, byť smrky už nahrazují výsadbou dubu zimního a po okrajích mýtiny zasadí třeba jedle. „Nikdo v lese nemůže dělat revoluci, navazujeme na to, jak se tu hospodařilo. Revoluci je třeba udělat v hlavách lidí, tím myslím lesníky i veřejnost,“ uvedl Starý.

Jak se mění hospodaření v lesích, dobře ilustruje bříza, kdysi považovaná za plevel. „Pro břízu se často používá výraz škodící dřevina. Břízy ale mohou přispět k vyšší ekologické stabilitě lesa. Je to přípravná dřevina, která je otužilá, rychle odrůstá. Vytváří ochranné prostředí, po ní nastupují dřeviny, které patří k vrcholné fázi lesa, tedy jedle, buk, dub či smrk,“ uvedl Starý.

Pro budoucnost lesů je důležité, zda a jak se změní myšlení a hospodaření jejich vlastníků, kterých je jen v Pardubickém kraji bezmála dvacet tisíc. Pokud mají pravdu odborníci, podle nichž smrčiny nemají v nižších nadmořských výškách šanci, hrozí zkáza polovině lesů. Tedy opakování scénáře z podhůří Jeseníků, kde oslabené stromy neustály nápor kůrovce.

„Pardubický kraj je v obležení kriticky zasažených oblastí. Musíme se snažit o větší osvětu, aby všichni pochopili, že lesy se musí výrazně změnit, nebo o ně přijdeme,“ uvedl Erber.

Autor: [David Půlpán](#)

[Vstoupit do diskuse \(11 příspěvků\)](#)

[sdílet na FB](#)

[sdílet na Twitter](#)